

OSMANIYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

Öğrencilerin Almanca Öğretmenliğini Tercih Etme Sebepleri

Bilal ÜSTÜN¹

Received/30.11.2020

Published/21.12.2020

Özet

Bu çalışmanın amacı Eğitim Fakültelerinde Almanca Öğretmenliği eğitimi alan öğrencilerin bu bölümü tercih etme sebeplerini ortaya koymaktır. Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseninde tasarlanmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinin Alman Dili Eğitimi bölümünde Almanca Öğretmenliği eğitimi alan 22 katılımcı oluşturmaktadır. Katılımcıların %82'si kadın olup %18'i ise erkektir. Çalışmada kullanılan veriler 2020-2021 eğitim-öğretim yılı güz döneminde COVID-19 tedbirleri kapsamında alınan önlemler neticesinde uzaktan telekonferans sistemi ile toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Katılımcılardan elde edilen verilerle kodlar ve temalar oluşturularak araştırma sorularına cevaplar aranmış ve bu cevaplar tek tek yorumlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların %36'sı İngilizce dışında yeni bir yabancı dil öğrenmek istedikleri için, %32'si üniversite sınavlarından aldıkları puanlardan dolayı ve %32'si de Almancaya ve Almanya'ya duydukları ilgiden dolayı Almanca Öğretmenliği bölümünü tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcılardan %95'i bölümlerini severek okuduklarını belirtirken yalnızca %5'i bölümlerinde mutsuz olduklarını dile getirmişlerdir. Katılımcıların %68'i üniversite sınavından herhangi bir İngilizce bölümüne yetecek bir puan almış olsalardı, Almanca Öğretmenliği bölümü yerine İngilizce bölümlerinden birini tercih etmiş olacaklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların %32'si ise üniversite sınavından İngilizce bölümlerine yetecek bir puan almış olsalardı bile yine Almanca Öğretmenliği bölümünü tercih etmiş olacaklarını ifade etmişlerdir. Almanca Öğretmenliği programlarının İngilizce bölümleri gibi cazip ve çekici hale getirilmesi için Almanca Öğretmeni atama sayılarının artırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Bunun için sadece liselerde değil, ilk ve ortaokullarda da Almanca derslerinin müfredata girmesinin hem Almanca Öğretmenliği bölümleri için hem bu bölümlerde eğitim alan öğretmen adayları için, hem de ilk ve ortaokulların eğitim kalitesinin daha da yukarıya çekilebilmesi için yararlı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Almanca, Almanca öğretmenliği, Almanca dersi

¹ Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, bustun@nevsehir.edu.tr

The Reasons of Students for Choosing the German Language Teaching Department

Abstract

The scope of this study is to reveal the reasons of students studying German Language Teaching at Education Faculties for choosing this department. This research is designed employing the phenomenology pattern, one of the qualitative research methods. The study group of this research consists of 22 participants studying German Language Teaching at a state university. 82% of the participants are female and 18% are male students. The data utilized in the study were gathered through remote teleconferencing system as a result of the measures taken within the scope of COVID-19 in the fall semester of the 2020-2021 academic year. Content analysis method was employed in analysing the data. The answers to the research questions were sought by creating the codes and themes with the data obtained from the participants, and these answers were interpreted individually. According to the results of the research, it is stated that 36% of the participants chose the German Teaching department in order to learn a new foreign language other than English, 32% because of their university exam scores and 32% because of their interest in German and Germany. Whereas 95% of the participants mentioned that they were enthusiastic about their department, only 5% of them expressed that they were not content with their department. 68% of the participants stated that if they had had the score from the university entrance exam that is enough for any English departments, they would have preferred one of the English departments instead of the German Language Teaching department. On the other hand, 32% of the participants expressed that they would have preferred the German Language Teaching department, even if they had had enough scores from the university entrance exam. It is considered that it would be beneficial to increase the number of appointments of German Language Teachers in order to make German Teaching departments attractive like English departments. Therefore, it is thought that if the German lessons were included in the curriculum not only in high schools but also in primary and secondary schools, it would be beneficial both for the German Language Teaching Departments, and for the teacher candidates who study at these departments in order to improve the quality of education in primary and secondary schools.

Keywords: German, German language teaching, German course

1. Giriş

Türkiye’de yabancı dil eğitimi denildiğinde akla ilk olarak İngiliz dili eğitimi gelse de ikinci olarak Alman dili eğitimi gelmektedir. Türkiye’de Almanca Öğretmeni yetiştirme Türkiye’nin Almanya ile olan ilişkilerinin yoğunlaşması sonucunda gerçekleşmiştir (Durukafa, 1994). Almanca’nın Türkiye’de yabancı dil olarak öğretilmesinin yaklaşık 108 yıllık bir tarihçesi vardır. 1877 yılında açılan dil okulunda (Mekteb-i El sine) 1908’den sonra Almanca öğretilmeye başlanmıştır (Durukafa, 1994). Bugün Türkiye’de 16 üniversitede Almanca Öğretmenliği programı mevcuttur. Bu programların amacı ilk ve ortaöğretim kurumlarına Almanca Öğretmeni yetiştirmektir (Darancık & Uslu, 2016). Öğrenciler Almanca Öğretmenliği Programlarına merkezi sınav ile üniversite sınavından aldıkları puanlara göre yerleştirilmektedirler. Öğrencilerin Almanca Öğretmenliği Bölümünü tercih etmelerinde rol oynayan en önemli etkenler şunlardır: Almanca ya da İngilizce Öğretmeni olma, İngilizce derslerinin yoğun olarak verilmesi, turizm sektöründe çalışma olanağı, ithalat-ihracat firmalarında iş bulabilme imkânı ve

bir üniversite diplomasına sahip olma isteği olarak sıralanabilir (Kırmızı, 2011). Türkiye’de Almanca Öğretmenliği alanında eğitim veren programların çoğu üniversite sınavında İngilizceden gelen öğrencileri kabul etmektedir. Bu öğrencilerin büyük bir kısmının aslında farklı bölümlerde okumak isteyip, farklı nedenlerle kendilerini Almanca Öğretmenliği bölümlerinde buldukları birçok çalışmada ortaya konan bir durumdur (Şahin & Öztürk, 2020). Almanca Öğretmenliği bölümlerinin çoğu ortaöğretimde dil sınıflarında öğrenim görmüş, İngilizceyi birinci yabancı dil, Almancayı ise ikinci yabancı dil olarak öğrenmişlerdir. Üniversite sınavına Almancadan girmeyecek olmaları, ortaöğretim süresince Almancayı önemsememelerine neden olmaktadır. Almanca Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin bir kısmı, dil puanları bir İngilizce bölümüne yetmediği için Almanca bölümünü tercih etmişlerdir (Kırmızı, 2011). Örneğin Demiryay ve Balcı’nın (2014) yaptığı bir çalışmaya göre Almanca Öğretmenliği Programı öğrencilerinin %36’sı aslında İngilizce Öğretmeni olma hedefiyle üniversite sınavlarına girmektedirler. Bu durumun İngilizce Öğretmenliği bölümünü istediği halde Almanca Öğretmenliği bölümünde okumak zorunda kalan öğrencilerin motivasyonuna eksi yönde etki edebileceği söylenebilir. Öğrenci motivasyonu ve bir dile karşı tutumu o dilin öğrenilmesiyle çok yakından ilişkili, önemli bir olgudur (Berns, 2006; Crystal, 2010; Gardner, 2006; Savignon, 2006; Slowik, 2004; Starks & Paltridge, 1996). Almanca Öğretmenliği bölümlerinde motivasyonu çok düşük olup Alman dili eğitimini benimsememiş öğretmen adaylarının, maddi kaygılarla Almanca Öğretmeni olduklarında öğrencilerine verebilecekleri bir şey de olmayacaktır. Öğretmenlik mesleği tek taraflı düşünülemez kadar geniş boyutları olan bir gönül işidir (Kırmızı, 2011). Kaya (2001) öğretmeni eğitim sisteminin en temel ögesi olarak görmekte ve bir ülkenin kalkınmasında, nitelikli insan gücünün oluşturulmasında, toplumdaki huzur ve sosyal barışın sağlanmasında, bireylerin sosyalleştirilmesi ve toplumsal hayata hazırlanmasında, toplumun kültür ve değerlerinin genç kuşaklara aktarılmasında başrol oyuncusu olarak görmektedir. Buradan yola çıkarak bir memleketi yarınlara taşıyacak insan gücünü de öğretmenlerin yetiştireceğini anlamak zor olmasa gerek. Böylesi önemli bir misyonu yüklenmiş olan öğretmenin amacına ulaşabilmesi için son derece donanımlı olması gerekmektedir (Kırmızı, 2011). Bu donanım da öğrencinin öğretmenlik eğitimi aldığı alana olan ilgisi ve motivasyonu ile doğru orantılıdır. Öğrenci eğer okuduğu Almanca Öğretmenliği bölümünü isteyerek tercih ettiyse motivasyonu yüksek olacak ve verimli bir eğitim alacaktır. Eğer öğrenci bölümünü sadece açıkta kalmamak ve bir üniversite kazanmış olmak için tercih ettiyse hem motivasyonu düşük olacak hem de aldığı eğitim verimsiz olduğundan gelecekte yapacağı işte de mutsuz ve başarısız olacaktır. Bu çalışmada Almanca Öğretmenliği programlarında eğitim alan öğrencilerin Almanca Öğretmenliğini tercih etme sebepleri incelenecektir. Bu bağlamda aşağıdaki araştırma sorularına yanıtlar aranacaktır:

1. Almanca Öğretmenliği bölümünü neden tercih ettiniz?
2. Almanca Öğretmenliğini severek mi okuyorsunuz?
3. İngilizce Öğretmenliği için yeterli puanı almış olsaydınız yine Almanca Öğretmenliğini tercih eder miydiniz?
4. Yeniden sınava girip İngilizce Öğretmenliğine geçiş yapmak ister miydiniz?
5. Almanca Öğretmenliğinin geleceğine ilişkin düşünceleriniz nelerdir?

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseninde tasarlanmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2005) nitel araştırmanın bir olguyu kişilerin bakış açısından derinlemesine incelemeyi ve ilgili sosyal yapı ve süreçleri ortaya koymayı amaçladığını belirtmektedir. Olgu bilim deseninde genel olarak bireylerin herhangi bir olguya ilişkin deneyimlerinin neler olduğu ve bu deneyimleri nasıl anlamlandırdıkları ortaya konmaya çalışılır (Creswell, 2007). Olgu bilim

desenin güçlü yönlerinden biri, araştırmacıya birey tarafından yaşanmış bir deneyimi anlama ve anlamlandırma olanağı sunmasıdır (Giorgi, 1997). Bu araştırma Almanca Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin Almanca Öğretmenliğini bölümünü tercih etme sebeplerini daha doğru bir şekilde ortaya koymayı sağlayacağı düşünceyle olgu bilim deseninde ve nitel bir çalışma olarak yürütülmüştür.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinin Alman Dili Eğitimi bölümünde Almanca Öğretmenliği eğitimi alan 22 katılımcı oluşturmaktadır. Katılımcıların %82'si kadın olup %18'i ise erkektir. Katılımcıların yaş aralıkları 18 ile 22 arasındadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcıların Almanca Öğretmenliği bölümünü tercih etme sebeplerini inceleme amacı ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmede araştırmacı, görüşme sorularını önceden hazırlar ve kişilere sınırlı (kısmi) bir esneklik sağlayarak soruları görüşme sırasında yeniden düzenleyebilir, ihtiyaca göre yeni sorular ekleyebilir (Yıldırım ve şimşek, 2008). Yarı yapılandırılmış görüşme formu ilgili alanyazın tarandıktan sonra alanında uzman iki akademisyenin görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşü sonucunda araştırma sorularının anlamlı, açık ve anlaşılır olduğu belirlenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda katılımcılara (1) “Almanca Öğretmenliği bölümünü neden tercih ettiniz?”, (2) “Almanca Öğretmenliğini severek mi okuyorsunuz?”, (3) “İngilizce Öğretmenliği için yeterli puanı almış olsaydınız yine Almanca Öğretmenliğini tercih eder miydiniz?”, (4) “Yeniden sınava girip İngilizce Öğretmenliğine geçiş yapmak ister miydiniz?” ve (5) “Almanca Öğretmenliğinin geleceğine ilişkin düşünceleriniz nelerdir?” şeklindeki sorular yöneltirmiştir.

Verilerin Toplanması

Çalışmada kullanılan veriler 2020-2021 eğitim-öğretim yılı güz döneminde COVID-19 tedbirleri kapsamında alınan önlemler neticesinde uzaktan telekonferans sistemi ile toplanmıştır. Katılımcılardan görüşme esnasında ses ve görüntü kaydı alınmıştır. Katılımcılardan görüşmeye başlamadan önce görüntü ve ses kaydı için izin alınmıştır. Katılımcılara, çalışmaya katılımın gönüllülük esasına dayandığı ve istedikleri an çalışmadan ayrılacakları bildirilmiştir. Katılımcıların çalışmadan ayrılmaları durumunda kendilerinden elde edilen verilerin silineceği ve çalışmada kullanılmayacağı iletilmiştir.

Verilerin Analizi

Katılımcılardan elde edilen kayıtlar araştırmacı tarafından yazıya dökülmüştür. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bu yolla veriler tanımlanmaya, verilerin içinde saklı olabilecek gerçekler ortaya çıkarılmaya çalışılır (Yıldırım & şimşek, 2008). Katılımcılardan elde edilen verilerle kodlar ve temalar oluşturularak araştırma sorularına cevaplar aranmış ve bu cevaplar tek tek yorumlanmıştır. Katılımcıların verdikleri yanıtlardan kayda değer olanlarına ise doğrudan aktarım yöntemi ile yer verilmiştir. Bu bağlamda veriler dört aşamada analiz edilmiştir: (1) verilerin kodlanması, (2) temaların bulunması, (3) kodların ve temaların düzenlenmesi, (4) bulguların tanımlanması ve yorumlanması (Yıldırım ve şimşek, 2008).

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde katılımcıların yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar içerik analizine tabi tutulmuş ve yanıtlar soru bazında ayrı ayrı incelenerek ortaya çıkarılan kodlar ve temalar ışığında yorumlanmıştır. Katılımcılara birinci araştırma sorusu olarak “Almanca Öğretmenliği bölümünü neden tercih ettiniz?” sorusu sorulmuştur. İlgili soruya ilişkin ulaşılan bilgiler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Birinci araştırma sorusuna ilişkin bulgular

Tema	Kodlar
Yeni bir dil	<ul style="list-style-type: none">• İngilizceyi biliyorum (N=3)• Yurt dışı için (N=3)• Tek dil yetersiz (N=2)
Puan	<ul style="list-style-type: none">• Puanım Almancaya yetti (N=3)• Puanım İngilizceye yetmedi (N=2)• Az ders çalıştım (N=1)• İstedğim bölüm gelmedi (N=1)
İlgi	<ul style="list-style-type: none">• Almancayı seviyorum (N=3)• Almanya’ya sempati duyuyorum (N=2)• Almancaya ve Almanya’ya sempati duyuyorum (N=2)

Tablo 1’deki veriler ışığında birinci araştırma sorusu olan “Almanca Öğretmenliği bölümünü neden tercih ettiniz?” sorusu 3 tema altında cevaplandırılmıştır. Bu temalar yeni bir dil, puan ve ilgi temalarıdır. Bu temalar içerisinde en yüksek oran %36 ile yeni bir dil temasındadır. Yeni bir dil teması içerisinde katılımcıların %37,5’i kendileri için yeni bir dil olan Almancayı mezun olduklarında yurt dışına gidebilmek için, %37,5’i zaten İngilizceyi bildikleri için ve %25’i de tek bir yabancı dili yetersiz buldukları için yeni bir dil öğrenme amacı ile Almanca Öğretmenliğini tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Puan teması %32 ile ikinci sırada yer almaktadır. Puan teması içerisinde katılımcıların %43’ü puanları Almancaya yettiği için, %29’u puanları İngilizce bölümlerine yetmediği için, %14’ü üniversite sınavlarının olacağı sene az ders çalıştıklarını düşündükleri için ve %14’ü de hedeflediği bölümü kazanamadıkları için Almanca Öğretmenliğini tercih ettiklerini belirtmişlerdir. İlgi teması %32 ile üçüncü sırada yer almaktadır. İlgi teması içerisinde katılımcıların %43’ünün Almancayı sevdiklerinden, %28,5’inin Almanya’ya sempati duyduklarından ve %28,5’inin de Almancaya ve Almanya’ya sempati duyduklarından dolayı Almanca Öğretmenliğini tercih ettikleri belirlenmiştir. Katılımcıların birinci araştırma sorusuna verdikleri yanıtlardan kayda değer olanları şunlardır:

K16: “Dil öğrenmeyi sevdiğim için dil bölümünü seçtim. İngilizce Öğretmenliğini istiyordum ama puanım yetmediği için Almanca Öğretmenliğini seçtim. Fakat şu an olduğum bölümden çok memnunum.”

K9: “Öncelikli tercihim İngilizceydi ama olmadığına çok mutluyum artık İngilizce baymıştı ve lisede 4 yıl yoğun olarak almıştım İngilizceyi. 2 sene Almanca eğitimi aldım ve severek yapıyordum ve yapabiliyordum Almancayı. Puanım İngilizce bölümlerine yetmeyince hiç üzülmeyip Almanca Öğretmenliği tercihimde bulundum.”

K22: “Almanca Öğretmenliği bölümünü seçtim çünkü liseden itibaren Almancaya ve Almanya’ya karşı bir sempati duydum ve öğrendikçe daha çok sevdim Almancayı. Bu nedenle Almanca Öğretmenliğini tercih ettim.”

K2: “Yeni bir dil öğrenmek her zaman bana zevk veren bir şey oldu. İngilizceye çok vakit ayırdım ve bir süre sonra kendimi tekrar ettiğimi hissettim. Almanca çok cazip geldi, iyi ki seçmişim.”

Katılımcılara ikinci araştırma sorusu olarak “Almanca Öğretmenliğini severek mi okuyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. İlgili soruya ilişkin ulaşılan bilgiler Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. İkinci araştırma sorusuna ilişkin bulgular

Tema	Kodlar
Severek okuyorum	<ul style="list-style-type: none">• Almancayı sevdim (N=9)• Dil olduğu için (N=4)• Zor (N=4)• Hocaların etkisi (N=2)• Kaliteli bir dil (N=1)• Ön yargılarım kırıldı (N=1)
Severek okumuyorum	<ul style="list-style-type: none">• Uzaktan eğitim (N=1)

Tablo 2’deki veriler ışığında ikinci araştırma sorusu olan “Almanca Öğretmenliğini severek mi okuyorsunuz?” sorusu 2 tema altında cevaplandırılmıştır. Bu temalar severek okuyorum ve severek okumuyorum temalarıdır. Bu temalar içerisinde severek okuyorum teması %95 ile ilk sıradadır. Severek okuyorum teması içerisinde katılımcıların %43’ü Almancayı sevdikleri için, %19’u sadece yabancı bir dil olduğu için, %9’u hocaların etkisiyle, %5’i Almancayı kaliteli bir dil olarak gördükleri için ve %5’i de Almancaya karşı olan ön yargıları kırıldığı için Almanca Öğretmenliği bölümünü severek okuduklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların %19’u Almancayı zor bir dil olarak değerlendirmelerine rağmen severek okuduklarını belirtmişlerdir. Severek okumuyorum teması incelendiğinde katılımcıların yalnızca %5’i bölümlerini severek okumadıklarını ifade ederken bu katılımcıların tamamının uzaktan eğitimden dolayı Almanca Öğretmenliği bölümünü severek okumadıkları belirlenmiştir. Katılımcıların ikinci araştırma sorusuna verdikleri yanıtlardan kayda değer olanları şunlardır:

K10: “Evet bölümümü severek okuyorum ama bazen pişman oluyorum hazırlıkta kalırsam tekrar yapabilir miyim gibi düşünceler oluşuyor kafamda.”

K17: “Başta ön yargılarım olsa da şu anda ön yargılarım kırıldı ve severek okuyorum.”

K7: “Almanca dersini lise hayatım boyunca çok severek işledim. Ama üniversiteye geçince o hevesim kalmadı. Neden mi? Çünkü dersler güzel geçmiyor. Bunun sebebi hocalarım değil gerçekten, Allah’ın cezası koronanın yüzünden uzaktan eğitim olması. Ya çünkü uzaktan hiçbir şekilde olmuyor. Almancayı seviyorum ama o eski hava yok açıkçası.”

K6: “Evet, gerçekten seviyorum. Almanca her ne kadar zor bir dil olsa da bu beni yıldırmıyor. İlk günkü hevesimi kaybetmeden çalışıyorum. Öğrenirken ve çalışırken aynı zamanda çok eğleniyorum.”

Katılımcılara üçüncü araştırma sorusu olarak “İngilizce Öğretmenliği için yeterli puanı almış olsaydınız yine Almanca Öğretmenliğini tercih eder miydiniz?” sorusu sorulmuştur. İlgili soruya ilişkin ulaşılan bilgiler Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Üçüncü araştırma sorusuna ilişkin bulgular

Tema	Kodlar
Tercih etmezdim	<ul style="list-style-type: none"> • İş imkanlarından dolayı (N=5) • Bildiğim bir dil (N=4) • Hedefim İngilizceydi (N=4) • Ailem İngilizce istiyordu (N=3) • Başka bir dil seçerdim (N=1)
Tercih ederdim	<ul style="list-style-type: none"> • Hedefim Almandı (N=3) • Yeni bir dil (N=2)

Tablo 3’teki veriler ışığında üçüncü araştırma sorusu olan “İngilizce Öğretmenliği için yeterli puanı almış olsaydınız yine Almanca Öğretmenliğini tercih eder miydiniz?” sorusu 2 tema altında cevaplandırılmıştır. Bu temalar tercih etmezdim ve tercih ederdim temalarıdır. Bu temalar içerisinde tercih etmezdim teması %68 ile ilk sıradadır. Tercih etmezdim teması incelendiğinde katılımcıların %29’unun iş imkanları sebebiyle, %24’ünün İngilizceyi bildiği ve İngilizceye alışık oluşu için, %24’ünün hedefi İngilizce olduğu için ve %17’sinin ailesi İngilizce istediği için Almanca Öğretmenliği yerine İngilizceyi tercih edecekleri belirlenmiştir. Katılımcıların %6’sı ise Almandan ve İngilizceden farklı bir bölüm seçeceklerini ifade etmişlerdir. Tercih ederdim teması %32 ile ikinci sırada yer almaktadır. Tercih ederdim teması içerisinde katılımcıların %60’ı hedeflerinin Almanca Öğretmenliği olduğunu ve %40’ı da yeni bir dil öğrenmek istediklerini belirterek İngilizce bir bölüm için yeterli puanı almış olsalardı bile yine Almanca bölümünü tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların üçüncü araştırma sorusuna verdikleri yanıtlardan kayda değer olanları şunlardır:

K7: “İngilizceye puanım yetseydi Almandan gelmezdim kesinlikle. İngilizce benim için apayrı. Lisedeki hocam sağ olsun ve bu bölümün İngilizce Öğretmenliği kadar iş imkânı yok ve bu beni korkutuyor açıkçası.”

K21: “Hayır, İngilizceye puanım yetseydi Almanca Öğretmenliğini tercih etmezdim. Çünkü İngilizceyi hem daha çok sevdiğim için hem de meslek açısından daha avantajlı olduğu için. Bir de önceden Almanca hiç bilmediğim için İngilizce yerine tercih etmezdim.”

K6: “Evet, kesinlikle yine Almanca Öğretmenliği bölümünü yazardım. Çünkü en başından beri amacım Almandı. Puanım ona da yetmeseydi mezuna kalırdım. O kadar kararlıydım yani.”

K4: “Evet, Almanca Öğretmenliğini tercih ederdim çünkü zaten İngilizceyi akıcı bir şekilde konuşabiliyorum.”

Katılımcılara dördüncü araştırma sorusu olarak “Yeniden sınava girip İngilizce Öğretmenliğine geçiş yapmak ister miydiniz?” sorusu sorulmuştur. İlgili soruya ilişkin ulaşılan bilgiler Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Dördüncü araştırma sorusuna ilişkin bulgular

Tema	Kodlar
İstemezdim	<ul style="list-style-type: none">• Almancadan memnunum (N=6)• Stres istemiyorum (N=4)• Düşünmüyorum (N=4)• Sene kaybı istemiyorum (N=3)• İngilizceyi sevmiyorum (N=1)
İsterdim	<ul style="list-style-type: none">• Atanması kolay (N=2)• İngilizceyi seviyorum (N=1)• Konum (N=1)

Tablo 4'teki veriler ışığında dördüncü araştırma sorusu olan "Yeniden sınava girip İngilizce Öğretmenliğine geçiş yapmak ister miydiniz?" sorusu 2 tema altında cevaplandırılmıştır. Bu temalar istemezdim ve isterdim temalarıdır. Bu temalar içerisinde istemezdim teması %82 ile ilk sıradadır. İstemezdim teması içerisinde katılımcıların %33'ü Almancadan memnun oldukları gerekçesi ile, %22'si tekrar sınav stresi yaşamak istemedikleri için, %22'si başka bir bölüme geçmeyi düşünmediklerinden dolayı, %17'si sene kaybetmemek için ve %6'sı da İngilizceyi sevmedikleri için yeniden sınava girmek ve İngilizce bölümüne geçmek istemediklerini belirtmişlerdir. İsterdim teması %18 ile ikinci sırada yer almaktadır. İsterdim teması içerisinde katılımcıların %50'si İngilizce bir bölümden öğretmen olarak daha kolay atanabilecekleri düşüncesi ile ve %25'i de İngilizceyi sevdikleri için yeniden sınava girerek İngilizce bölümlerinde okumak isterdim ifadelerini kullanmışlardır. Katılımcıların %25'inin ise bu soruya şartlı isterdim dedikleri ve bu şartın kazanacakları bölümlerin ailelerinin olduğu şehre yakın bir şehir olması durumunda yeniden sınava girerek İngilizce bir bölüme geçerdim ifadelerini kullandıkları görülmüştür. Katılımcıların dördüncü araştırma sorusuna verdikleri yanıtlardan kayda değer olanları şunlardır:

K7: "Hayır asla! Çünkü sürecimde toplanca 1- 1,5 ay çalıştım. Tekrar girersem hiç çalışmam. Bir de o sınav stresini tekrar yaşamak hiç istemiyorum."

K15: "Şu an istemem çünkü yeniden sınav stresini kaldıracığımı düşünmüyorum. Girsem bile kazanıp kazanamayacağım belirsiz. Şu an memnunum bölümümden."

K5: "Almancayı çok sevdim ama maalesef ülkemizde çok fazla iş imkânı olmadığı için isterdim."

K10: "Evet, İngilizcenin atanması daha yüksek olduğu için ve açıkta kalmamak için İngilizceye geçiş yapmak isterdim. Ayrıca bildiğim bir dili okumak daha kolay olurdu."

Katılımcılara beşinci araştırma sorusu olarak "Almanca Öğretmenliğinin geleceğine ilişkin düşünceleriniz nelerdir?" sorusu sorulmuştur. İlgili soruya ilişkin ulaşılan bilgiler Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Beşinci araştırma sorusuna ilişkin bulgular

Tema	Kodlar
Olumlu	<ul style="list-style-type: none">• Dil avantajdır (N=6)• Almanya imkânı (N=4)• Avrupa’da en çok konuşulan dil (N=3)• Az Almancacı (N=2)
Olumsuz	<ul style="list-style-type: none">• Atanması zor (N=4)• Her kademede yok (N=1)
Yansız	<ul style="list-style-type: none">• Her şey mümkün (N=1)• Hayalim öğretmenlik (N=1)

Tablo 5’teki veriler ışığında beşinci araştırma sorusu olan “Almanca Öğretmenliğinin geleceğine ilişkin düşünceleriniz nelerdir?” sorusu 3 tema altında cevaplandırılmıştır. Bu temalar olumlu, olumsuz ve yansız temalarıdır. Bu temalar içerisinde olumlu teması %68 ile ilk sıradadır. Olumlu teması içerisinde katılımcıların %40’ı yabancı bir dil bilmenin her zaman avantaj olduğunu düşündüklerinden, %27’si mezuniyet sonrası Almanya’ya gitme şansları doğabileceği için, %20’si Almancanın Avrupa’nın en çok konuşulan dili olduğu için ve %13’ü de Almanca bilen kişi sayısının az olduğu için Almanca Öğretmenliğinin geleceğini olumlu gördüklerini ifade etmişlerdir. Olumsuz teması %23 ile ikinci sırada yer almaktadır. Olumsuz teması içerisinde katılımcıların %80’i Almanca Öğretmeni olarak atanmanın zor olduğunu ve %20’si de Almanca derslerinin lise dışında diğer kademelerde okutulmadığı için Almanca Öğretmenliğinin geleceğini olumlu görmediklerini belirtmişlerdir. Yansız teması %9 ile üçüncü sırada yer almaktadır. Burada katılımcılar sorulan araştırma sorusuna net bir cevap vermemeyi tercih etmişlerdir. Katılımcıların yarısı eğitim sisteminde her an her şey olabileceğini ve diğer yarısı da hayalinin öğretmenlik yapmak olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların beşinci araştırma sorusuna verdikleri yanıtlardan kayda değer olanları şunlardır:

K13: “Önü açık bir meslek olduğunu düşünüyorum. Hem Türkiye’de devlet veya özel kurumlarda çalışılabilecek bir meslek hem de yurt dışında şartlar sağlandıktan sonra yapılabilecek bir meslek.”

K11: “Sadece liselerde değil en azından ortaokul seviyesindeki öğrencilere de bu ders verilse ataması kolaylaşsa hem de daha fazla üniversitede bölüm açılrsa bence İngilizce Öğretmenliği kadar geleceği olan bir meslek olur.”

K2: “Dil bildikten sonra öğretmenlik yapmanın şart olduğunu düşünmüyorum. Dil bilmek her zaman avantaj ve insan kendini geliştirirse daha farklı şeyler yapabilir.”

K15: “Gayet açık olduğunu düşünüyorum. Zaten iki dil bilen biri olacağız. İleride İngilizce bile yeterli olmayacak, ikinci bir dil isteyecekler. O yüzden çok avantajlıyız. Her daldan iş imkanımızın olacağını düşünüyorum.”

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmanın amacı Eğitim Fakültelerinde Almanca Öğretmenliği eğitimi alan öğrencilerin Almanca Öğretmenliği bölümünü tercih etme sebeplerini ortaya koymaktır. Bu amaçla Almanca Öğretmenliği eğitimi alan 22 katılımcıya araştırmacı tarafından belirlenen (1) “Almanca Öğretmenliği bölümünü neden tercih ettiniz?”, (2) “Almanca Öğretmenliğini severek mi okuyorsunuz?”, (3) “İngilizce Öğretmenliği için yeterli puanı almış olsaydınız yine Almanca Öğretmenliğini tercih eder miydiniz?”, (4) “Yeniden sınava girip İngilizce Öğretmenliğine geçiş

yapmak ister miydiniz?” ve (5) “Almanca Öğretmenliğinin geleceğine ilişkin düşünceleriniz nelerdir?” şeklindeki araştırma soruları yöneltilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların %36’sı İngilizce dışında yeni bir yabancı dil öğrenmek istedikleri için, %32’si üniversite sınavlarından aldıkları puanlardan dolayı ve %32’si de Almancaya ve Almanya’ya duydukları ilgiden dolayı Almanca Öğretmenliği bölümünü tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcılardan %95’i bölümlerini severek okuduklarını belirtirken yalnızca %5’i bölümlerinde mutsuz olduklarını dile getirmişlerdir. Katılımcıların %68’i üniversite sınavından herhangi bir İngilizce bölümüne yetecek bir puan almış olsalardı, Almanca Öğretmenliği bölümü yerine İngilizce bölümlerinden birini tercih etmiş olacaklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların %32’si ise üniversite sınavından İngilizce bölümlerine yetecek bir puan almış olsalardı bile yine Almanca Öğretmenliği bölümünü tercih etmiş olacaklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların %82’si İngilizce eğitimi veren bir bölüme geçebilmek için yeniden sınava girmek ve Almanca Öğretmenliği bölümünü bırakmak istemediklerini, %18’i ise İngilizce eğitimi veren bir bölüme geçebilme adına Almanca Öğretmenliği bölümünü bırakarak üniversite sınavına tekrar girebileceklerini dile getirmişlerdir. Araştırmada, katılımcıların %68’inin Almanca Öğretmenliğinin geleceğine ilişkin olumlu, %23’ünün olumsuz ve %9’unun da yansız görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Konuya ilişkin literatür incelendiğinde Almanca Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin bölümlerini tercih etme sebeplerine yönelik yapılan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Yücel (2009) benzer bir çalışmayı Trakya Üniversitesinde, Almanca ve İngilizce Mütercim Tercümanlık bölümlerinde eğitim alan öğrenciler üzerinde gerçekleştirmiştir. Yücel (2009) çalışmasında Almanca Mütercim Tercümanlık bölümü öğrencilerinin İngilizce Mütercim Tercümanlık bölümü öğrencilerinden yaşça daha büyük olduklarını belirlemiştir. Bunun sebebi de Almanca Mütercim Tercümanlık bölümünü tercih eden öğrencilerin önceliklerinin İngilizce bölümleri olduğu ve İngilizce bir bölüm kazanabilmek için sene kaybettikleri olarak gösterilmektedir. Bu çalışmada elde edilen sonuçlarla Yücel’in (2009) elde ettiği sonuçların büyük ölçüde tutarlılık gösterdiği görülmektedir. Bu çalışmanın sonucunda da Almanca Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin büyük bölümünün üniversite sınavlarında asıl hedeflerinin İngilizce bölümler okumak olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmanın sonuçları ile Papanastasiou ve Papanastasiou’nun (1998) araştırma sonuçlarının da benzer olduğu belirlenmiştir. Papanastasiou ve Papanastasiou (1998) tarafından yapılan bir çalışmada mezuniyet sonrası çabuk atanma isteğinin en güçlü dışsal motivasyon kaynaklı tercih sebebi olduğu görülmüştür. Bu çalışmada elde edilen sonuçlar da Almanca Öğretmenliği öğrencilerinin atanma kaygısı yaşadıklarından dolayı İngilizce bir bölümde okumayı tercih ediyor oluşları bakımından Papanastasiou ve Papanastasiou’un (1998) çalışması ile benzerlik göstermektedir. Erim (2008) de Eğitim Fakültelerinin Almanca Öğretmenliği Anabilim Dallarından mezun olanların Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Almanca Öğretmeni olarak sınırlı sayıda atandıklarını ifade ederek bu çalışmadaki sonuçları doğrular nitelikte sonuçlara ulaşmıştır. Gündoğdu (2019) da yapmış olduğu araştırmasında, Almanca Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik kaygı düzeylerinin en yüksek görüldüğü faktörün atanma merkezli kaygı faktörü olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada da benzer bir sonuca ulaşılmış, katılımcıların Almanca Öğretmenliği yerine İngilizce bir bölüm tercih etme nedenleri arasında atanma kaygısı taşıdıkları belirlenmiştir. Buradan hareketle bu iki çalışmanın birbirlerini doğrular nitelikte sonuçlara ulaştıkları söylenebilir. Alyaz ve arkadaşlarının (2013) da ifade ettikleri gibi Türkiye’de Alman ve Fransız dilleri bölümlerine adayların İngilizce sınavından aldıkları puanlara göre yerleştirilmeleri ve adı geçen bölümlerin İngilizce sınavından daha düşük puan alan öğrenciler tarafından tercih edilmesinin de etkisi vardır. Bu yüzden öğrencilerin ilk tercihleri İngilizce, sonra da Almanca ve diğer diller olmaktadır. Almanca Öğretmenliği programlarının İngilizce bölümleri gibi cazip ve çekici hale getirilmesi için Almanca Öğretmeni atama sayılarının artırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Bunun için sadece liselerde değil, ilk ve ortaokullarda da Almanca derslerinin müfredata girmesinin hem Almanca Öğretmenliği

bölümleri için hem bu bölümlerde eğitim alan öğretmen adayları için, hem de ilk ve ortaokulların eğitim kalitesinin daha da yukarıya çekilebilmesi için yararlı olacağı düşünülmektedir. Nitel araştırmanın kullanıldığı bu çalışmanın ileride karma desenle ve daha fazla katılımcıyla yapılmasının daha kapsamlı sonuçlara ulaşabilmek adına daha faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Kaynaklar

- Alyaz, Y., Gürsoy, E. & Kazanoğlu, F. (2013). Yabancı dil öğretmeni adaylarının dil seviyeleri ve öğrenimini gördükleri dile ilişkin tutumları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 123-148.
- Berns, M. (2006). Applied Linguistics In. M. Berns (Ed.), *Concise Encyclopedia of Applied Linguistics* (ss: 3-13). Oxford: Elsevier.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (2nd ed.) Thousand Oaks, CA: Sage.
- Crystal, D. (2010). *Cambridge Encyclopedia of Language*, (3rd Ed.) Cambridge: CUP.
- Darancık, Y. & Uslu, D. (2016). Almanca Öğretmenliği Bölümlerinde Verilen Formasyon ve Alan Derslerinin İlk ve Ortaöğretime Uygunluğu. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(26), 218-240.
- Demiryay, N. & Balcı, U. (2014). Öğretmenler için alan bilgisi (ÖABT) Almanca sınavına yönelik Almanca Öğretmenliği lisans eğitiminin yeterlilik sorunu. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift für Germanistik*, 2014/2, 70-82.
- Durukafa, G. (1994). *Eğitim Fakülteleri Almanca Öğretmenliği Programı için Eğitim Teknolojisi Açısından Bir Model*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erim, E. (2018). Almanca Öğretmenlerine yeni iş olanakları yaratılmasına yönelik eğitime dayalı çözüm önerileri. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift für Germanistik*, 6(2), 183-191.
- Gardner, R. C. (2006). Motivation and Attitudes in Second Language Learning In. M. Berns (Ed.), *Concise Encyclopedia of Applied Linguistics*. (ss: 164.171). Oxford: Elsevier.
- Giorgi, A. (1997). The theory, practice, and evaluation of the phenomenological method as a qualitative research procedure. *Journal of Phenomenological Psychology*, 28(2), 235-260.
- Gündoğdu, T. (2019). *Almanca Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik kaygılarının belirlenmesi (Dokuz Eylül Üniversitesi Örneği)*. UBEST Tam metin bildiri kitabı, 19-25.
- Kaya, Z. (2001). *Bir meslek olarak öğretmenlik ve öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Kırmızı, B. (2011). Almanca Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Becerileri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 193-206.
- Papanastasiou, C. & Papanastasiou, E. (1998). What influences students to choose the elementary education major: The case of Cyprus. *Mediterranean Journal of Educational Studies*, 3, 35-45.
- Savinton, S. J. (2006). Communicative Language Teaching In. M. Beans (Ed.), *Concise Encyclopedia of Applied Linguistics*. (ss:254-259). Oxford: Elsevier.
- Slowik, B. Z. (2004). *Motivation und Einstellung gegenüber Deutsch als Zweitsprache*. Grin: Nordstedt.
- Starks, D. & Paltridge, B. (1996). 'A note on using sociolinguistic methods to study non-native attitudes towards English'. *World Englishes*, 15(2), 217-224.
- Şahin, H. & Öztürk, K. (2020). Almanca Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Bakış Açısından Çift Anadal Programları. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift für Germanistik, Sonderausgabe*, 92-124.

- Yıldırım A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yücel, M. S. (2009). Trakya Üniversitesi Almanca ve İngilizce Mütercim ve Tercümanlık bölümlerini öğrencilerin tercih sebepleri. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 133-150.